

ПРИВАТИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Наразі в Україні за даними Фонду державного майна налічується 3733 державні підприємства, з яких 1200 визнані такими, що збанкрутіли [1]. Щорічно держава отримує великі збитки, створені потребою підтримки життєдіяльності неефективних підприємств, які входять до державної власності.

Передумови. Перед початком ринкової трансформації економіка України мала риси тотальної державної монополії. Для приватизації державного майна необхідний великий обсяг фінансового ресурсу, тому через неможливість вільних капіталовкладень та відсутність необхідної законодавчої бази приватизація в Україні просувалася повільно і надалі залишається однією з основних проблем сучасної економіки.

Приватизація в Україні, насамперед, є способом структурної перебудови економіки, стабілізації та забезпечення економічного зростання. Приватизація на мікрорівні підвищує ефективність та продуктивність, зростає якість товарів та послуг, розширюються можливості вибору споживачів, ринкова конкуренція знижує вартість та збільшує прибуток фірми за рахунок впровадження нових технологій та підходів; скорочується політичне втручання, з'являються конкуренція, реінвестиції, більша підзвітність та механізми контролю для забезпечення співвідношення ціни та якості. На макрорівні приватизація генерує прямі надходження від продажу активів; розвиває капіталізацію місцевих фондових ринків за переліком нових компаній; і, перш за все, покращує державний фінансовий стан, сприяє зменшенню безробіття та економічному зростанню, усуваючи неефективні витрати, зменшуючи необхідність до запозичень та процес витіснення, залучаючи іноземні інвестиції та отримуючи нові доходи від податків на прибуток підприємств.

Необхідність управління великою кількістю підприємств державної власності веде до неефективного управління та, як наслідок, збитковості підприємств або цілих галузей. Підтвердженням цьому є результат аудиту звітності 142 державних підприємств за 2018 рік. За результатами дослідження 46 відсотків з досліджуваних підприємств не змогли виконати фінансовий план. 6 із 13 досліджуваних підприємств лісогосподарської галузі задекларували доходи, що не перевищували 10000 грн [2]. Загалом топ-10 найзбитковіших підприємств, що належать до вугільної, енергетичної галузей, завдали державі збитків на загальну суму 3 075 562 тис. грн. (табл.1).

Таблиця 1. Збитковість підприємств

Назва підприємства	Збиток, тис. грн.
ПАТ "Державна продовольчо-зернова корпорація України"	1 497 452,00
ДП "Львіввугілля"	457 057,00
ДП "Первомайськвугілля"	302 187,00
ДП "Криворізька теплоцентраль"	299 132,00
ДП "Торецьквугілля"	291 716,00
АТ "Херсонська теплоелектроцентраль"	100 289,00
ДП "Бердянський морський торговельний порт"	-42 615,00
ПАТ "Миколаївська теплоелектроцентраль"	-38 302,00
ПрАТ "Гніванський завод спеціалізованої продукції"	27 527,00
ДП "Ренійський морський торговельний порт"	19 285,00

Такі дані демонструють необхідність кардинальних змін управлінського підходу до державних підприємств.

Варто зазначити, що в сьогоденні реаліях приватизація - є одним із основних інструментів для закінчення ринкової трансформації економіки України, що стимулюватиме економічне зростання і підвищуватиме ефективність роботи приватизованих підприємств, а також забезпечуватиме інвестиційні можливості держави та сприятиме вирішенню багатьох проблем соціальною сферою. Подальша приватизація у довгостроковій перспективі сприятиме розширенню класу підприємців, що будуть зацікавлені у розвитку своїх підприємств та загального економічного зростання. Приватизація – це складний і суперечливий процес, який має свої глибокі властивості, що пов'язані з кардинальною зміною соціальної структури та зміною соціально-економічного ладу в Україні [3].

Висновки. На основі очікувань розвитку економіки України, потрібно активніше впроваджувати приватизацію, вільні економічні відносини на засадах конкуренції з метою пошуку нових ефективних власників та завершення ринкової трансформації економіки.

Утім, потрібно пам'ятати, що є низка підприємств, що не підлягає приватизації. За офіційним визначенням Фонду державного майна до таких підприємств належать: такі, що забезпечують безпеку, природні монополії та такі, що мають важливе значення для суспільства або чийі послуги/товари не можуть виконуватися приватним бізнесом [4]. Ці складові державної власності мають велике стратегічне значення для держави, тому потребують індивідуального підходу та відповідального керування з урахуванням інтересів суспільства, що має забезпечувати держава.

Для забезпечення успішної приватизації необхідно пам'ятати про всі наслідки для економіки та суспільства у контексті українських реалій. Поінформованість серед членів суспільства та прозорість процесу є головними чинниками успіху приватизації та є пріоритетом для держави.

Список використаних джерел:

1. Який стан державних підприємств // Про приватизацію. Фонд державного майна України. – Режим доступу: <https://privatization.gov.ua/about-us-pro-privatyzatsiyu/>.
2. Генератори збитків: як працюють державні підприємства / А. Химичук // Економічна правда. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/03/31/658781/>.
3. Приватизація державного майна як шлях виходу з кризи / В. Блага, І. Марченко, Г. Кобзарєва // Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/>.
4. Що не будуть приватизувати // Про приватизацію. Фонд державного майна України. – Режим доступу: <https://privatization.gov.ua/about-us-pro-privatyzatsiyu/>.

Черкасова М. В.

Аспірант кафедри банківської справи

Одеського національного економічного університету (ОНЕУ)

ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Карантинні обмеження через COVID-19 змінили не тільки повсякденне життя людей, їх звички та пріоритети. Найнебезпечнішим глобальним викликом є можлива фінансово-економічна криза внаслідок цієї епідемії. Цей новий виклик змусив представників бізнесу, фінансового сектору, регуляторів шукати більш гнучкі підходи до вирішення питань, передусім за рахунок використання інноваційних цифрових технологій.

Сьогодні діджиталізація розвивається дуже швидко, оскільки банки і клієнти зрозуміли, що можуть працювати та проводити операції віддалено в безпечний та ефективний спосіб. Величезну роль у забезпеченні цієї трансформації відіграють інформаційні технології. Саме вони в умовах глобалізації стають найважливішим інструментом науково-технічного та соціально-економічного розвитку суспільства загалом.

Поступово зростає конкуренція з боку нових цифрових учасників ринку, які створювали виклики традиційній моделі банківського бізнесу ще до пандемії. Сьогодні FinTech–провайдери України працюють у таких напрямках: платежі та грошові перекази – 31,6%; технології та інфраструктура – 19,3%; кредитування – 14%; маркетплейси – 7%; іншуртех – 5,3%; діджитал і необанки – 5,3%;